

**34es Jornades
internacionals per a
PROFESSORAT
DE CATALÀ**

20 – 23 de juliol de 2020

organitza

llull institut
ramon llull

VNIVERSITAT
ID VALÈNCIA

CONFERÈNCIA INAUGURAL

Dilluns, 20 de juliol

Manuel Baixauli

El camí abrupte

Reflexió, a partir de l'experiència personal com a creador, i també com a lector i espectador, del procés de banalització de l'art i de la cultura. Reivindicació de l'esforç i de l'exigència contra les inèrcies acomodaticies del mercat.

SESSIONS DE TREBALL SOBRE CURSOS DE CULTURA CATALANA

Dimarts, 21 de juliol

Maria Lacueva

Cap a una didàctica de la cultura? Reflexions i propostes

Dins l'ensenyament superior, els continguts culturals impregnen l'aprenentatge de llengües estrangeres i ho fan per vies diverses, com ara la cultura més o menys explícita en les assignatures de llengua, els programes específicament de cultura (compartits, o no, amb els de literatura, història, etc.) o les basades en la metodologia CLIL/AICLE (Aprenentatge integrat de continguts i llengües estrangeres). Això suposa un repte per al professorat de CLE i, en molts casos, hem d'improvisar perquè ens manca una reflexió epistemològica col·lectiva que siga aplicable a les diferents situacions específiques. Aquest taller vol informar sobre alguns conceptes i mètodes relacionats amb la didàctica de la cultura que han aparegut darrerament i generar-ne un debat al seu voltant per tal d'enriquir-lo amb les idees i pràctiques del nostre dia a dia docent.

Jesús Villalta-Lora

Cultura Catalana: Singular i Universal

Un curs de cultura catalana es pot dissenyar amb un enfocament molt concret basat en la pròpia recerca acadèmica. Al Regne Unit, aquest tipus de proposta curricular es relaciona amb el que es diu 'Research-led teaching'. Es tracta doncs d'incorporar la nostra investigació quan creem un nou curs, de tal forma que els estudiants puguin aprendre diferents processos i mètodes de recerca per desenvolupar les seves capacitats analítiques. D'aquesta manera, tenint en compte els principals trets que caracteritzen la narrativa culturalista de les 'nacions sense Estat', observam que des de la Renaixença fins a l'actualitat, al llarg dels Països Catalans, reapareixen per exemple en les obres de Gaudí, Miró, Dalí, fins i tot a les lletres d'Antònia Font o també a les de la banda valenciana de rap Arrap, els mateixos conceptes clau que ens permeten definir i contextualitzar la cultura catalana des d'una nova perspectiva.

Mar Rosàs

Cultura i gramàtica integrades des del primer moment

Les classes de llengua són, sempre, molt més que classes de llengua. L'aprenentatge de la llengua mai es redueix a l'adquisició d'un simple instrument. L'entrada en contacte amb una altra llengua ens fa prendre consciència de les particularitats de la nostra llengua i, a través d'ella, de la nostra cultura. Fa anys que veus d'arreu posen èmfasi en la necessitat que, atès aquest fenomen, s'aprofitin les classes de llengua de manera explícita per aprofundir en la cultura entesa no només com a "aparador" o com a "folklore", sinó com a conjunt de problemes teòrics sobre els quals es discuteixi i s'indagui.

Aquest taller vol, precisament, dotar els alumnes de coneixements teòrics i pràctics sobre com integrar llengua i cultura a classe des del primer moment (i no considerar-ho una possibilitat exclusiva, com tendeix a fer-se, dels nivells avançats).

TALLERS

DIMARTS, 21 DE JULIOL

Juliana Canet, Bru Esteve i Joan Grivé

La difusió de la llengua catalana per mitjà de les xarxes socials

Arran d'haver aconseguit viure del contingut que penjo a les xarxes socials, explicaré des de l'experiència quina ha estat la manera de fer-ho. Evidentment, com a la majoria de camps, al món audiovisual digital no hi ha una fórmula de l'èxit, però sí que podem establir unes bases per tal de captar l'atenció de l'audiència. Abans, és necessari parlar del context del català a l'audiovisual i a les xarxes, entenent quins han estat els principals referents en què s'ha fixat l'audiència. Hem de tenir en compte els estímuls que hi ha hagut per fer vídeos en català i la gran rebuda que han tingut (una prova n'és l'entrada als mitjans tradicionals). Buscarem què tenen en comú els diversos creadors que han tingut èxit i mirarem de respondre les preguntes que se'ns facin.

DIMECRES, 22 DE JULIOL

Èric Viladrich

H5P.cat: l'eina definitiva per a la creació fàcil i intuïtiva de continguts multimèdia, interactius i multiplataforma

H5P és una autèntica revolució tecnopedagògica: amb aquesta eina es poden crear activitats i tasques interactives en un tres i no res. Dividit en tres parts, aquest taller proposa una experiència immersiva per descobrir una dotzena d'activitats variades, una sessió pràctica durant la qual els participants crearan els seus propis continguts i una discussió final sobre el potencial d'H5P pel que fa a l'ensenyament, no només del català llengua

estrangera, sinó també de la literatura o cultura. I és que la riquesa de contingut (àudio, vídeo, imatges i text combinats), el caràcter lúdic i la retroacció acurada fan d'H5P el recurs ideal per fer servir abans (tasques prèvies en modalitat de classe inversa), durant (per dinamitzar la interactivitat entre l'alumnat) i/o després (repàs individual) de les vostres classes presencials o en línia. Empoderem-nos digitalment, mancomunem esforços i recursos amb la comunitat de pràctica www.h5p.cat !

DIMECRES, 22 DE JULIOL

Lucía Medea García

Referents femenins a la classe de CLE

La inclusió de referents femenins quan ensenyem és fonamental si no volem transmetre una cultura, literatura o història empobrida i falsejada. La docència, especialment a l'educació secundària i a la universitat, és un dels àmbits que més pot contribuir a perpetuar un cànon tradicionalment androcèntric. De la mateixa forma, aquest entorn acadèmic és també un dels espais més poderosos per revertir aquesta situació.

L'objectiu principal del taller serà treballar de forma pràctica diferents formes d'integrar els referents femenins a les classes de literatura, llengua i cultura catalanes. Es farà un breu repàs històric de les principals aportacions de dones en l'àmbit literari i treballarem textos de diversos gèneres i moments històrics, amb metodologies adaptades a una varietat de nivells.

DIMECRES, 22 DE JULIOL

Laura Bolo

Envit de gloses

En aquest taller explorarem l'art de glosar, és a dir, d'improvisar versos sobre la base d'una tonada popular. El desenvolupament del taller a grans trets serà el següent. En primer lloc es farà una

panòramica sobre la cançó popular als Països Catalans. Glosar és una pràctica existent en totes les cultures i també en la nostra, però veurem com s'ha concretat en distints estils de cant segons el territori. A continuació desvetlarem quins són els mecanismes bàsics per glosar (la tonada i la rima) i, per acabar, es compondrà una glosa per grups i s'enllaçarà de manera col·lectiva. El taller està especialment dedicat a alumnes de primers cursos de català i constitueix una oportunitat única per lligar cultura popular, música i poesia. Les rimes es buscarà que siguin senzilles perquè els alumnes no tinguin dificultat per ariar els versos. En cadascuna de les tasques es repartiran diversos materials (handout, versos trencats, dossier...) que serviran per donar una progressió al nostre taller fins arribar a la tasca final: l'elaboració d'una glosa col·lectiva per grups. En aquest sentit, crec que la proposta s'adiu a la temàtica que suggeriu en l'epígraf "Integració i didàctica de continguts culturals i literaris en cursos de llengua de nivells inicials". El dolçainer que va participar en el taller a Queen Mary completarà l'activitat donant-nos l'arrancada de la tonada perquè tots cantem.

DIMECRES, 22 DE JULIOL

Elga Cremades

Els blogs i altres eines en línia per fomentar la interacció de l'alumnat

És sabut que, durant aquest 2020, les circumstàncies sanitàries mundials han provocat que la major part del professorat de català de les universitats de la Xarxa Lull hagi hagut de fer una transició relativament ràpida a l'ensenyament en línia, que, si bé sovint s'ha pogut continuar fent de manera síncrona mitjançant plataformes de videoconferència com Zoom, Jitsi o Google Teams (entre altres plataformes), ha obligat a incrementar les activitats asíncrones. Aquest taller vol ser un espai de reflexió sobre l'ús dels sistemes de gestió de l'aprenentatge (com Moodle, Edmodo, Blackboard, IS, Canvas, etc.) i de les diverses eines educatives que tenim en línia

(blogs, Flipgrid, Padlet o eines de Google) per promoure un entorn col·laboratiu que vagi molt més enllà dels límits tradicionals de l'aula i que permeti practicar les diverses habilitats comunicatives de manera asíncrona.

Així, tot i que els cursos de català es limiten a tres sessions setmanals síncrones de 50 minuts, totes aquestes eines poden ajudar a crear un entorn perquè els estudiants tinguin espais en què poden desenvolupar millor les diverses competències comunicatives i veure, de primera mà, el progrés que fa al llarg de tot el curs; de l'altra, el professorat pot personalitzar l'aprenentatge a les necessitats i interessos de cada alumne, disposa de molt de material a l'hora d'avaluar el progrés de cadascú, i, en conseqüència, pot donar un feedback adequat a cada aprenent.

DIMECRES, 22 DE JULIOL

Júlia Llopart i Anna Tudela

La didàctica del català des d'una perspectiva plurilingüe: estratègies per aprofitar els recursos lingüístics de l'aula

La globalització, les migracions i la mobilitat han modificat la composició de l'alumnat a les aules, que són ara multilingües i multiculturals. Arran d'això, han aparegut propostes per a la didàctica de la llengua, que demostren que les estratègies d'intercomprensió ajuden a entendre llengües similars, que les llengües tenen regles comunes i que els recursos plurilingües permeten aprendre formes lingüístiques.

Al taller, ens centrarem en la didàctica del català des d'una perspectiva plurilingüe, amb activitats pràctiques relacionades amb el plurilingüisme, la sensibilitat lingüística i la intercomprensió. Amb materials en diferents llengües, reflexionarem sobre la llengua i altres maneres d'aprendre, i co-construirem amb el professorat, estratègies per a la docència del català com a L2.

DIMECRES, 22 DE JULIOL

**Albert Lloreta,
Macià Florit i Marc Lesan**

**Comunicar en temps de Tik Tok:
recursos, eines i trucs per fer
bons vídeos a internet**

La capacitat de generar contingut audiovisual atractiu i viral ja no és cosa d'uns pocs experts que han cursat una carrera de comunicació audiovisual. La producció de vídeo a internet s'ha democratitzat i els formats creatius s'han multiplicat i ramificat. Qualsevol persona que aprengui el llenguatge, els trucs, les eines i els recursos pot gaudir d'un format essencial de la comunicació digital. En aquest taller plantejarem un itinerari per conèixer la cultura i la praxi del vídeo a Internet, especialment en el context educatiu.

PRESENTACIONS

Dijous, 23 de juliol

Aina Obis

Cultura i escriptura: un camí d'anada i tornada

Conscients dels reptes que afronta el professorat a l'hora de programar els cursos universitaris de cultura catalana i que es posen de manifest als estudis elaborats en els darrers anys (Lacueva i Subarroca, 2016), l'objectiu d'aquesta comunicació és concretar de quina manera les eines didàctiques poden facilitar tant l'apropiació d'uns determinats continguts culturals per part dels alumnes, com promoure la seva formació intercultural.

En aquesta comunicació pretenem incidir en el procés d'aprenentatge que segueixen els estudiants d'un curs de cultura catalana que inclou aspectes de llengua i de literatura, així com altres manifestacions culturals, d'art, cinema i esport, contextualitzats en diversos moments històrics, polítics i socioeconòmics. La transversalitat dels continguts i la distància cultural poden suposar una gran dificultat per als estudiants, que han d'interrelacionar els coneixements previs que tenen amb els que van adquirint durant el curs.

Aquest procés de construcció de nous sabers i desenvolupament de la consciència crítica es fomenta mitjançant diferents pràctiques lletrades escrites i orals. La finalitat que ens plantegem, doncs, és analitzar aquestes pràctiques discursives per veure de quina manera els alumnes afronten aquests obstacles.

Amanda Ulldemolins

Com ens projectem al món? Els cursos de cultura com a estratègia

En aquesta comunicació planegem presentar tècniques i recursos per bastir els cursos de cultura impartits en la llengua del país del lectorat. A més, s'exposen les dinàmiques d'activitats a l'aula i el model d'avaluació contínua. Aquesta proposta didàctica està ideada per a una assignatura organitzada en seminaris monotemàtics.

Presentarem quins temes poden ser els més idonis per tractar a classe així com també en quin orde els hem de treballar a l'aula. Alhora, amb la voluntat que els alumnes esdevinguin persones crítiques, en el curs no només s'estudia el tema en qüestió, sinó també com s'ha presentat en els diversos mitjans de comunicació, també en els del seu país. Així, els alumnes treballen amb documents coetanis i a partir de la seua anàlisi es crea un debat en què els estudiants resumeixen els textos i intercanvien impressions i idees sobre la temàtica de la lliçó, tot connectant-la amb altres esdeveniments que tenen lloc en la seua societat.

Vasi Mocanu

El podcast, una eina per aprendre el català

Aquesta comunicació introduirà, en primer lloc, el concepte de podcast i la seva aplicabilitat a l'ensenyament de llengües estrangeres. D'aquesta manera, s'analitzarà el concepte de podcast i els possibles avantatges i inconvenients a l'hora de transformar-lo en una eina educativa. Es farà, doncs, per començar, una breu anàlisi d'aquells avantatges i inconvenients que han estat revelats per la comunitat científica per contrastar-los, després amb els resultats de la inclusió del podcast a les nostres aules.

A continuació, la presentació mostrarà les fases d'un projecte educatiu que ha tingut com a finalitat fomentar l'aprenentatge de la llengua catalana en els nivells inicials mitjançant l'ús del podcast radiofònic. La presentació pretén, d'una banda, mostrar les fases que condueixen a la creació i difusió d'un podcast, així com l'avaluació d'aquest i les propostes de millora.

D'altra banda, la comunicació també s'articularà com un mitjà per donar a conèixer el programa de ràdio de la Universitat de Salamanca que porta el nom de Babel de Llengües i en el marc del qual la llengua catalana es pot sentir a la ciutat de Salamanca cada setmana i la web del qual ens serveix com a repositori dels podcasts en els quals treballem. D'aquesta manera, la comunicació és proposa no només ser una mitjà per donar a conèixer el podcast com a eina per aprendre la llengua, sinó que també pretén ser una presa de contacte i una invitació a col·laborar amb el nostre programa dirigida a tots aquells que vulguin explorar la possibilitat del podcast i la ràdio a la classe de llengua. La presentació comptarà també amb mostres dels productes finals, així com amb alguns comentaris de retroalimentació dels estudiants que hi van participar.

Irene Klein

Stop-motion a l'aula de català i cultura catalana

En aquesta comunicació ens endinsarem en les possibilitats de la tècnica del *stop-motion* des de dues perspectives: l'elaboració de vídeos amb aquesta tècnica i les aplicacions didàctiques tant en la classe de llengua com en la de cultura. Per a l'elaboració de vídeos tindrem en compte els diferents programes existents, els models a seguir i els espais en la xarxa de recomanacions per a les creacions amb aquesta tècnica. L'explicació de les aplicacions didàctiques es farà a través de l'experiència pròpia amb l'ús de la tècnica a l'aula, cosa que esperem que òbriga el debat i la participació per a la reflexió al voltant de l'ús d'aquesta tècnica amb aplicacions didàctiques.

Edwin Evangelista i Chantal Sobrino

La ruta de l'atzar: una proposta híbrida de treball interuniversitari

L'objectiu d'aquesta comunicació és presentar una experiència realitzada entre dos grups d'estudiants de català d'un nivell A1.2-A2.1 de dues universitats franceses els dos darrers cursos. Partint de grups molt reduïts, hem volgut engrandir la classe aprofitant els avantatges dels dispositius híbrids (és a dir, incorporant una part en presencial i una part a distància), centrant-nos en el concepte de "coneixement del món" descrit pel MECRL a partir del paisatge i dels seus elements constitutius i posant un èmfasi especial en el descobriment i l'ús de la tecnologia digital en el sentit del Marc Europeu per la Competència Digital del Professorat (DigCompEdu).

Així doncs, després de diverses col·laboracions proposades entre les nostres universitats respectives, el curs 2018-2019 vam inspirar-nos del curtmetratge de promoció turística "La ruta de l'atzar" (guardonat "Millor pel·lícula de promoció turística" el 2018 pel Comitè Internacional de Festivals de Cinema Turístic), per estructurar

aquesta seqüència que enguany s'ha convertit en assignatura a la Universitat Sorbonne Nouvelle-Paris 3 ("Voyage en Catalogne-Catalan2"). Després del segon any d'aquesta proposta, volem compartir amb vosaltres aquesta proposta que anima i engrandeix grups petits de llengua (però que es podria adaptar a grups més grans) i que permet no només millorar les competències lingüístiques dels estudiants, sinó també teixir un circuit de relacions positives entre l'alumnat i amb el territori i obre, alhora, la porta a poder realitzar una estada lingüística i cultural a la cloenda de la programació, cosa que faria més significatiu l'aprenentatge dels estudiants i la seva percepció i relació amb la societat i territori catalans.

Paula Marqués

Desglaçant la literatura a les classes de llengua

S'exposarà una proposta didàctica sobre la lectura obligatòria de Lingua Catalana 3 de la Universitat Ca' Foscari de Venècia d'aquest any amb la intenció de posar de relleu el procés de creació d'una unitat didàctica dedicada a la literatura, entenent-la com una considerable i estimulant font a l'hora d'aprendre una llengua, sobretot si el codi lingüístic de la L1 pertany a la mateixa família del català. L'obra en qüestió és actual, Permagel (2018) d'Eva Baltasar, i la tria ha estat motivada per diversos esdeveniments, com ara la presentació de l'autora a Venècia.

L'objectiu d'aquesta proposta és pluridireccional i va més enllà de l'avaluació dels coneixements lingüístics de l'alumnat que ja és el punt central de la prova final escrita. Es pretén que els estudiants facen una lectura guiada, atenta i crítica en llengua original sobre una obra que tracta temes actuals i sensibles a la nostra quotidianitat i que, després, a través d'un dossier treballat a classe, cada estudiant escriga una ressenya original.

Maragda Palau

La intercomprensió en català: de França a Rússia, passant per Itàlia

La intercomprensió és un enfocament que ens permet d'expressar-nos en la nostra llengua materna i comprendre la de l'altre. Aquesta comunicació posa l'accent en l'ensenyament del català per mitjà de la intercomprensió de llengües romàniques. L'enfocament mencionat s'ha dut a terme durant els tres anys de lectorat amb els públics següents: els estudiants de la Universitat de Lyon, els estudiants de la Universitat de Tomsk (Rússia) i els alumnes de primària de l'escola Dante Alighieri di Cassine (Itàlia). Amb tot, l'objectiu principal consisteix a mostrar com una llengua que no s'ha estudiat prèviament, en aquest cas el català, esdevé transparent gràcies a un conjunt d'estratègies d'intercomprensió i a les similituds que comparteix amb la resta de llengües de la mateixa família lingüística.

Isabel Turull

Riba: encara no està tot dit

Carles Riba és estudiat com a poeta i se l'ha considerat un mestre i un lingüista, però també va ser escriptor de prosa i especialment d'uns contes en què ell mateix diu que pretenia fer "alguns utilíssims exercicis de simplicitat". És interessant veure com el poeta obscur considera que cal escriure pensant en nens i sobretot veure com evoluciona el seu estil al llarg de l'elaboració dels sis contes que constitueixen els Sis Joans. Al darrer, la crítica hi va voler veure com l'indici d'una futura novel·la, però demostrarem que era exactament al contrari i explicarem per què. Per altra banda, veurem com el poeta va afrontar les situacions difícils que va comportar el temps del franquisme, i les seves relacions amb els lingüistes de l'època: des de Fabra a Coromines, Aramon o Badia i Margarit.

Jiri Pesek

Google Maps a l'aula: exemples pràctics d'ús didàctic

Google Maps és popular, tothom hi té accés i tenim la sensació que ja la coneixem. Però en fem servir tot el potencial? Aprofitem bé totes les possibilitats que ofereix? I com ens pot ajudar a apropar la realitat catalana al nostre estudiant? L'objectiu d'aquesta comunicació és compartir l'experiència amb totes les eines que pot proveir la pàgina web de Google Maps. Repassarem els possibles usos d'aquestes eines tant en les classes més centrades en l'aspecte cultural, històric o polític com en les de llengua i literatura. La comunicació partirà de l'experiència adquirida en assignatures de tota mena (tant les de llengua com les culturals) impartides als alumnes del Grau en Llengua i literatura catalanes a la Universitat Masaryk de Brno (República Txeca) i mitjançant demostracions pràctiques en exemples molt concrets s'ensenyarà el possible ús en diferents temes a l'aula (Països Catalans, història de Catalunya, temes de conversa com per exemple "recorregut pel meu barri" etc.).

Raquel Galofré

Pocs però ben avinguts

D'entrada, pot semblar que ensenyar una llengua en un grup reduït ofereixi molts avantatges. Tanmateix, quan els grups són molt reduïts de vegades es fa difícil poder gestionar el grup per tal que la classe sigui dinàmica. A més a més, aquests pocs estudiants no sempre estan motivats i sovint fins i tot tenen nivells de llengua (lleugerament) diferents.

En aquesta comunicació es tracta de reflexionar breument sobre aspectes que ens puguin ajudar a motivar els estudiants d'aquest tipus de grups i a aportar dinamisme a l'aula. Es presentaran dinàmiques que s'han utilitzat a classe per intentar aconseguir-ho, tant dutes a terme exclusivament a l'aula com vinculades també amb elements externs a la universitat.

José Manuel Gomis i Laia Urbano

Escrivim diaris de viatges: les rutes de l'atzar pels Països Catalans

El CEC de París i l'Université de Rennes 2 hem voltat pels Països Catalans. Conscients de l'atractiu turístic que representen per als estudiants, la descoberta de llocs nous a l'atzar ha obert tot un ventall de possibilitats per familiaritzar-los amb indrets del territori menys coneguts. Això ha suposat un treball més plural i real del Països Catalans, així com de la cultura en totes les seves manifestacions. La transversalitat d'aquest projecte reafirma la presència a l'aula dels múltiples diàlegs entre llengua, cultura i territori. En el nostre cas han agafat forma d'escriptura de postals, de diaris de viatges i un conjunt de tipologies textuais associades que cristal·litzen en un diari digital. Feu la motxilla, que comencem el viatge!